

Передплата

на «РУСЛАНА» всього: з Австрії:
на цілий рік . . . 30 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною виставкою 7 доларів, або 12 рублів; з виставкою двічі в тиждень 5 1/2 долара, або 10 рублів; з виставкою що суботи 4 1/2 долара, або 9 рублів. Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу мь вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш. бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 1/2 год. по полудні.

Редакция, администрация, і еспедиция «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. Гекальмації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довеня по 30 сот. від стрічки.

Чіми союзниками є соціялісти і в чию працують користь?

(Конець).

Як подамо небавом на иншім місци, застановляють ся і в Парижі над тим, чи би не спинити імґрації Жидів, з чого слідує, що і у Франції з Жидів невдоволені.

Але і в Румунії зачинає ся протижидівський рух, а підкладом єго є економічна сторона. Іменно в краю захопили в свої руки всю торгівлю, подібно як у нас Жиди.

Звід тої зависимости від Жидів, в яку попав румунський нарід старають ся єго видобути румунські патріоти. Першим, що виступив з гадкою визволеня румунського народу звід економічної зависимости від Жидів був предсідник торгової палати з Яс; однак не найшовши відповідних людей, мусів замовкнути. Але гадка економічного визволеня не упала. Виступила з нею на ново одна румунська часопись, котра ставить рівночасно домаганє до міністра торговлі, щоби зробив щось в тім напрямі для румунського народу, та щоби утворив торгову комісію, перед якою мали би скласти іспит «чужі». А під тим виразом «чужі» розуміє Жидів, що виразно зазначає.

Видно отже, що і в Румунії з Жидів невдоволені. Але і Жиди невдоволені, що їх часопись називає «чужими», а не «горожанами», як де інде.

Таких примірів невдоволеня з Жидів по різних краях можна би вчислити більше; але ми вдоволимо ся лише наведеними. В заміну за то застановимо ся над причи-

нами невдоволеня з Жидів, або над причинами антисемітизму. Далеко за ними не потребуємо шукати; они є видні в наведених случаях а іменно: 1) зарозуміість, бута і безглядність супроти нежидівских народів, 2) впливаюче з того успособленє жидівского народу, легковаженє инших народів і 3) економічна зависимість инших народів від жидівского і безглядне використуванє сего положеня Жидами.

Що до 1-шої точки. Над тим не треба довго розводити ся; бо кождий з нас видить і знає, як бутими є Жиди, коли десь прийшли до сили. Образом такої буті є римский посадник Натан. Для буті такого Натана не має «Der Tag» навіть слів нагани, а тільки ганить єго неострожність, з того видно, що у Жидів нема навіть доброї волі, щоби они поправили ся під тим зглядом.

Що до 2-гої точки Жиди обурюють ся, коли їх румунська часопись назвала «чужими», хотая они поселені в Румунії. Але чиж всі народи не можуть обурювати ся, коли їх Жиди називають в їх ріднім краю «poschim» (чужі) і «goim». Сей же послідний вираз є більше обидливий чим вираз «чужий».

Щож до послідної точки, а іменно економічної зависимости від Жидів, то не потребує навіть нічого говорити, бо та економічна зависимість у нас аж надто знана.

Коли Жиди бажають, щоби инші народи змінили свої погляди що до них, то і они повинні конечно змінити свої супроти инших народів, а то тим більше, що они самі вірять, яку се викликає нехить до них і то не в однім чи другім місті чи краю, але всюди, де лише они поселили ся Жиди повинні собі зятати, що се они були

першими, що своїм поступованєм викликали антисемітизм і тому они повинні бути першими, щоби своїм поведенєм старали ся усунути те упередженє до них, якого стали ся причиною. Нім однак се стане ся т. зн., заким Жиди стануть із наших ворогів приятелями, мусимо виразити наше здивованє, що деякі люди, котрі звуть себе соціялістами, попирають Жидів в їх шкідливій діяльності супротив народів, з яких сі соціялісти вийшли, з чого слідує, що і соціялісти є так само ворогами свого народу як і Жиди. А що ще дивнійше, що они кажуть себе називати патріотами і добродіями народу, хотая би лише робучого. Чи можна їм вірити? Чи може бути патріотом і приятелем свого народу сей, що лучить ся з єго ворогами? На се нехай відповідять ті, що думають більше тверезо чим соціялісти. Бо що до мене то думаю, що они є орудиями в жидівских руках. Щоби їх зобразити графічно, ужию слідуючого образу: До жидівского ридвану запрягли провідники соціяліст.в робучий нарід, щоби тягнув сей ридван; самі сіли на козлі, яко візники, аби поганяти сей нарід, щоби лучше тягнув, а в ридвані розсіли ся Жиди, щоби видавати прикази одним і другим, а то візникам, яко близше себе сидчим, прямо, а через них народови, що стоїть під їх приказами. Що они відгрівають підридну через те ролю, видно з того, що Жиди допускають до жолоба соціялістів о стілько, о скілько то їм є вигідне, або бодай нешкідливе. Се видимо на Шумаєрі. Сам «Tag» признає, що вибрано Шумаєра для ослабленя консервативного сторонництва і тому ще, бо він не буде мати в парламенті ніякого значіня. З того слідує, що коли би він міг мати яке значінє, то Жиди

51

Вечері над Леманом.

Написав о. Марія Моравский, з дозволу видавця переложив о. Іван Плавук.

(Дальше).

Miss Wilson. А звідки то Don Pardoval так добре все памятають?

Don Pardoval. Ми Іспани, прошу пані, є католиками і яко таких займає нас в першім ряді житє Церкви. Але приходжу вже до свого заключеня: супроти тих подій, тих историчних карт, питаю: чи трудно предметово осудити, котра з двох відлучених Церков всохла, стратила житє, а в котрій переходує ся дальше божественний первєнь житя.

Hainberg. Не можна заперечити великої живненности римської Церкви, але мені здає ся, що Don Pardoval надто строго судить східний християнізм. Як зачуваю і російська церков має свої місці і помножує собі ісповідників.

Священник. Позволю собі сказати, що знаю з близка набутки церкви на єї східних границях, т. є. на верненє уніятів і з огляду на честь Росії не раджу покликувати ся на се; а о придбаня на східних границях, тих кількох поганьских племен, котрі урядово зачислено до православія, я чув від компетентних людей, що їх ухристиянізованє є подібне до тих міст з картону, котрі, як оповідають, показував Потемкін з далека

Катерині в єї подорожи до Криму. А хотая би і лучали ся які спорадичні наверненя по стороні східної Церкви, то се не заперечує загальному поглядю, що та церква, яко така, з хвилею зівраня єдности з західною, є поражена наглядною неплодністю.

Miss Wilson. Не підлягає се ніякому сумнівови, що велика є під тим зглядом різниця між тим, чим була колись грецька Церква, але длячого зараз аж судити, що східна церков завмерла, що її оустив св. Дух? Чому не подумати радше о тім, щоби її привести до житя, до єї первісного значіня?

Don Pardoval. Всі того бажаємо найгорячіше, щоби східна церков прийшла до давної слави; а спосіб на се — єдино можливий — вже від давна вдуманий.

Miss Wilson. Який?

Don Pardoval. Щоби повернула до католицької єдности.

Miss Wilson. Га! Ви католики бажаєте лише того, щоби ваш папа панував над всіми Церквами і гадаєте, що то є рана сеум, що зарадить всьому злему!

Семіонов. Чи папство охоронило католицькі народи, чи то від політичного, чи релігійного упадку? Чи охоронило Францію від революції і атеїзму? Чи виратувало Польщу? Наколи такий успіх обіцюєте Росії за єї унію з Римом, то дякую за то!

Don Pardoval. Ніхто того не каже, щоби папство мало зарадити всьому злему і за

всьо відповідати. Крім признаня папства, треба ще много инших річий до цілости релігії, а ще инших потрібно до політичних успіхів. Зрештою сі послідні виключили ми вчєра з розмови о релігії. Однак признанє папства є одною з сущних условин релігії Христом установленої, і длятого без папства не може ні остояти ся, ні нормально жити ніяка християнска Церква.

Miss Wilson. Don Pardoval є все немилосердно крайний. Нехай нам католики говорять о дійсній пожиточности папської інституції, то будемо про се говорити, але коли роблять з сего сущнє услівє християнізму, тоді вже устає всяка розправа. Припускаю ще до розправы реченє, що до релігії належить священство, єпископство; але на тім концець; єпископи є прецьє подавцями Божого слова і всяких тайн, тож заосмотряють у всьо християнські громади. Але в якім порядку мають єпископи від себе залежати, хто має бути звичайним єпископом, хто архієпископом, патріярхом, примасом — то вже залежить від чисто людских і змінних умов. Може Всечеснійший бодай ту троха признають мені слушність.

(Дальше буде).

не були би причинили ся до єго вибору. Жида отже побивають нарід одиницями, що чи не розуміють, чи не хотять розуміти положення свого народу.

Тож кождий нарід повинен витягнути для себе науку, але і послідовности, за ко-го має соціялістів уважати як має з ними поступати...

Сіма.

Чи годить ся дораджувати займати ся спиритистичними досвідками?

(Дальше).

Ми вже виділи, як автор крутить, представляючи Бога та людську душу яко силу, а тепер бачимо, що він уже прямо говорить неправду. Каже він, що Мойсей не грозив нігде всіми можливими муками по смерті; тож ми отворимо п'яту книгу Мойсея, що носить назву «Второзаконіє», де він говорить так: «Прогн'явша мя о чуждихъ, и мерзостяхъ своихъ преогорчиша мя: Пожроша сѣсовомъ, а не Богу, богомъ ихъ же не видѣша? нови и секраши придоша, ихъ же не видѣша отця ихъ. Бога рождшаго ты оставилъ еси, и забилъ еси Бога питающаго тя. І видѣ Господь, и возбренова и раздражи ся за гнѣвъ синовъ ихъ и дщерей: И рече: отвращу лице мое отъ ихъ, и покажу что будетъ имъ на послѣдокъ? яко родъ развращенъ есть, сынове имже нѣсть вѣри въ нихъ. Ти раздражиша мя не о Бозѣ, прогн'явша мя въ идолѣхъ своихъ: и азъ раждражу ихъ не о языцѣ, о языцѣ же неразумливѣ прогн'яваю ихъ. Яко огнь возгорится отъ ярости моея, разжется до ада прещюднаго: снѣсть землю и житя ея, поपालить основанія горъ. Соберу на нихъ злая, и стрѣли моя скончаю в нихъ».

Тепер уже ми не потребуємо осуджувати автора; осудив єго сам Мойсей, на котрого він покликав ся. Виравді в єврейскім тексті находимо з тим місци враз шеоль, який відповідає нашому аді, значить як величезні кари дочасні, так і вічні в пеклі, однак з того, що Ізраїльтяни служать дияволам (бісовом) належить вносити, що Богъ грозить їм ветьлько страшними карами дочасними але і вічними, коли не поправлять ся.

Що Жида Старого Завіта вірили в пекло, не улягає ніякому сумнівови. Доказом сего є многі місця св. Письма Ст. Завіта¹⁾. Чув се і автор; але щоби успокоїти свою совість, а перед читачами заслонити ся софізмом, то запевняє що ся віра в загробне житє і в єствовавє добрих і злих духів була розповсюджена межє Жидами лише якийсь час, а через те хоче сказати, що тілько в Старім Завіті. Що однак ся віра в загробне житє і відплату за добрі вчинки а кару за злі, не була обмежена лише до Ст. Завіта, свідчать тальмудична наука. Тож признаючи автори «Potęgi spirytizmu», що теперішні Жида не вірають в пекло таке, як єго розуміють християни, а особливо католицка Церква, мусимо рівночасно вяснити, чому оно так є, а іменно:

Жида будучи народом змисловим, дбаючим занадто о дочасне добро, а притім уважаючим надто на се, що єуть народом вибраним, старають ся усунути зперед очий ті кари, якими грозить Бог людям за проступки, хотяй не зовсім. Бо не могучи заперечити так явної науки в Старім Завіті о небі і о пеклі, старають ся они зарезервувати для себе виключно небо, а для інших народів призначують пекло. Яко змислові не могуть они взнести ся висше духово і тому і се небо, яке зарезервували для себе, розуміють в змисловий спосіб; бо після науки тальмуду мають справедливі живити ся соленим мясом самиці Лавіятана, також мясом великанського дикого вола, котрий випасає щоденно 1000 гір; заїдають мясо дуже смачного птаха, та надзвичайно товстих гусий і попивають то всьо знаменитим старим вином, яке Бог

переховує від 6-ого дня сотворюваня сьвіта²⁾; однак факт все таки остає фактом, що они вірають в небо, хотяй і блудно думають, що там дістануть ся виключно душі Жидів яко сотворені Богом, а не могуть ся там дістати душі інших народів тому, що походять від диявола³⁾. (Дальше буде).

³⁾ Гл. Zasady Talmudyzmu, написані Д-ром Августом Рогліном, — вихрещеним рабином стор. 36.

⁴⁾ Тамже стор. 35.

Огляд часописий.

(Жалі «Прикарпат. Русь» на «гоненія и притѣсненія» яко argumentum ad hominem о «нособіа». «Галицко-руское Общество вг Києвѣ» яко «національное торжество» в очах «Прикарп. Русь». «Вѣдомости» про Галицку Русь. Як розуміє «Прик. Русь» «національную церковь».

(Дальше).

В слѣдуючім 332 ч. «Прикарп. Русь» подає ще подрібний опис, як там в Києві тамошні націоналісти витали і гостили гр. Бобринського «и представителей Галицкой Руси» Гриневецкого і Плужкевича, редакторів «Прик. Русь», нехай знають Гал. Русини, як їх там на руках носять. Між иншим пише ось що «Прик. Русь»: «Предсѣдатель Галицко русекаго общества гр. Бобринскій прибыль въ Києвъ въ самый день открытия отдѣла т. е. 24. ст. ст. октября въ 8½ ч. утра и былъ встрѣченъ на вокзалѣ членами правленія киевскаго отдѣла Галицко-русскаго общества, съ предсѣдателемъ отдѣла Н. В. Стороженко во главѣ, и членами комитета клуба русскихъ націоналистовъ. Въ 8½ ч. утра приѣхалъ представитель Галицкой Руси д-ръ М. Ѡ. Глушкевичъ. Его встрѣчали членъ правленія отдѣла гал. рус. о ва А. В. Назаренко и тов. предсѣд. отдѣла, нашъ землякъ д-ръ Ю. А. Яворскій. Послѣ завтрака у Н. В. Стороженко, названные гости присутствовали на богослуженіи въ церкви киевской і гимназій. Когда богослуженіе кончилось, гимназисты собрались въ актовомъ залѣ, гдѣ встрѣтили привѣтствовавшего ихъ графа восторженной оваціей. Затѣмъ графъ присутствовалъ на освященіи зданія гимназій М. А. Стельмашенко, а потомъ отправился вмѣстѣ съ попечителемъ учебнаго округа П. А. Зыловымъ, Н. В. Стороженко и А. В. Стороженко, Ю. А. Яворскимъ и М. Ѡ. Глушкевичемъ въ театръ Соловцова на патріотическій спектакль «Измаиль», историческую драму въ 4-хъ дѣйствіяхъ и 1-й картинѣ М. Ш. Бухарина. Этотъ спектакль, въ которомъ артистами выступали офицеры в ихъ жєнѣ, былъ устроенъ для учащейся молодежи, которая и заполнила довольно большой театръ до послѣдняго мѣста.

«Затѣмъ слѣдовало торжественное открытие отдѣла, о которомъ мы уже писали въ первой статьѣ. Вечеромъ того-же дня около 6 ч. въ помѣщеніи Киевскаго клуба русскихъ націоналистовъ (Крещатикъ 42) членами клуба и членами киевскаго отдѣла Галицко-русскаго общества были данъ обѣдъ въ честь гр. Вл. А. Бобринскаго.

Въ обѣдѣ участвовали въ качествѣ почетныхъ гостей прибывшіє изъ Галиціи П. Л. Гриневецкій и М. Ѡ. Глушкевичъ. Приняли участіє въ обѣдѣ около 100 человекъ. Нѣскольکو блестящихъ рѣчей произнесъ графъ В. А. Бобринскій, много говорившій, между прочимъ, о громаднѣхъ заслугахъ Києва въ исторіи русскаго національного возрожденія и о томъ, что Києвъ для борцовъ за русское дѣло являється стягомъ. Во время обѣда предметомъ горячихъ овацій были представители Галиціи — П. Л. Гриневецкій и М. Ѡ. Глушкевичъ. По единодушному желанію присутствующихъ была послана во Львовѣ телеграмма В. Ѡ. Дудыкевичу, а въ заключеніє было собрано 80 руб. на надгробный памятникъ мученику за русскую вѣру отроку Михайлу Коханчику».

Дальше оповідає «Прик. Русь», як представники Гал. Руси оглядали всякі школи і прислухували ся науці.

Щоби з одного боку представити в найгіршімъ сьвітлі галицкихъ Українців і руско-катол. Церкву і всі змаганя Русинів, яко австрійську і польську інтригу звернену ворожо проти Росії, подає «Прик. Русь» в 333 ч. статью з «Московск. Вѣдомостей» змосковщеного Галицкаго Русина і бувшого помічника редакції «Галичанина» Янчука, котрий представляє Галичину яко лабораторію з одного боку всяких силъ во-

рю «уже въ весьма симпатическомъ смыслѣ» значить яко фабрику московскихъ яничарів. Отже сей галицкій яничар Янчук так висловлює ся про Галичину, руско-кат. Церкву і змаганя австр. правительства: «въ Галиціи готовятъ кадры «апостоловъ» католицизма, униатскихъ монаховъ-«базильянь», вся дѣятельность которыхъ направл. на исключительно только къ подрыву и уничтоженію престижа православія въ Червонной Руси; здѣсь же въ лицѣ украинофиловъ воспитываются легіоны гонителей русскаго слова и мысли, фанатическихъ ненавистниковъ всего, что Русью пахнетъ».

«Но, кромѣ того, Галиція представляетъ собой еще политическую лабораторію, устроенную Австріей и предназначенную опять же для гибели Россіи, какъ государственнаго организма. Вѣдь это не тайна, что, по замысламъ «благодарныхъ Россіи за 1849 г.» Галиція уже въ настоящее время образуетъ, съ одной стороны, ясеіку для будущаго польскаго крулевства съ младшей линіей Габсбурговъ во главѣ съ другой же стороны — по политическому завіщанію «искренняго друга Россіи» Бисмарка — зачатокъ «украинскаго государства», «Gross-Fürstenthum Kiew», также подъ главенствомъ Габсбурговъ.

«Стремясь къ этой завѣтной цѣли, австрійскіє правители предоставили галицкимъ полякамъ всевозможныя вольности, чтобы заманить подъ свое крыло поляковъ русскихъ и германскихъ, а поляки, своей стороны, и какъ благодарныє союзники и въ собственныхъ интересахъ, прилагають все усилія къ насажденію въ Галиціи украинскаго сепаратизма, къ уничтоженію всякихъ слѣдовъ единства Русскаго народа, къ полному истребленію исповѣдниковъ этой идеи — руссофиловъ».

Дальше розправляє сей Янчук, як то Поляки, не всівши спольщити Русинів проголосили їх самостійнимъ народом, щоби розбивати «единство русскаго народа» і побивають «руссофиловъ» з підмогою віденьского правительства. Однак все те не придасть ся на нічо, а навпаки рух москвофільскій росте і кріпшає:

«Слѣдовательно, и въ этомъ отношеніи Галиція является лабораторіей, но уже въ весьма симпатичномъ смыслѣ. Галиція — это именно лабораторія самого возвышеннаго, самого закаленнаго русскаго патріотизма. Галиція — наглядный примѣръ того, какой могучій, ни съ чѣмъ несравнимый рычагъ въ культурномъ отношеніи представляетъ собою правильно понятый и примѣняемый націонализмъ. Галиція доказываетъ наглядными примѣрами, какихъ чудесъ въ борьбѣ за чєловѣческіє идеалы можно достигнуть, если народные и общественные дѣятели искренно проникнутъ ся національною идеей».

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Про німецко-чєскіє переговори звіщають з Праги, що молодочехи і чєскіє хлѣборобники майже однодушно відкинули німецкіє домаганя і мабуть нема надії на успішну полагоду справи. На день вчерашній мало ще бути скликанє повне засіданє німецкихъ клубів, однак не відомо, чи відбуло ся. Вирочім оно моглоб лише прийняти до відомости відкинену ухвалу обох чєскихъ клубів. Мимо того «Zentrum» запевняє, що переговори будуть дальше ведені не в Празі а у Відні, а правительство має надію до 21. грудня довести до угоди обі сторони так, що в останнихъ дняхъ грудня сойм міг би ухвалити бюджет, провізорию і податкові закони.

В австрійскій делегації відбула ся розправа над звітомъ військової комісії. Звітникъ військового звичайного кредиту, дел. др. Козловскій висловив признанє министерству війни і краєвої оборони та шефови штабу генеральнаго Конрадови-Гецендорфови за реорганізацію армії і заявив, що військова управа повинна держатись границь при домаганю жертв від людности. Домагав ся прискорєня військової реформи, обговорював справу відпусток на жнива понагляював полагоду справи демоляційнихъ реверсів та висказав бажанє, щоби теперішній міністеръ війни ще довго остав ся на чолі військової управи.

Дел. Шілінгеръ заявив ся за збереженємъ єдности армії і за ународовленємъ єї.

Дел. Кльофачъ заявив, що збільшенє війсковихъ тягарівъ серед робітничої класи могло би

¹⁾ Второзаконія XXXII, 16—24.

²⁾ Іов X, 22; Псалми X, XX, XLVIII, CXI; Книга Премудр. V,—14 ітд.

викликати антимілітарний рух. Домагався реформ і протестував проти мадярського війська.

Дел. Томашек виступав проти зброї і знущань над жовнірами.

Гр. Шенбург домагався предлоги нового військового закону.

Дел. Цеглиньський зазначив, що воєнний бюджет наповняє журбою кожного конституційно думачого горожанина, бо прелімінар той з одного боку значно перевищує економічну силу Австрії, з другого містить позиції, які видає без конституційного призову делегації. Бесідник не хоче заперечити конечности, а навіть нагlosti 180-мільонового кредиту і кредиту 54-мільонового на флоту, бо не тільки правитель-ство, а й делегації признали ту нагlosti. Правительство мотивувало своє поведене тим, що не скликувало делегації, аби не викликати некорисного вражіння і обминути обговорюване деяких питань в делегаціях.

Сталося би се хіба вперше, що делегації на силу вимушували би від правительства якісь признаня. Однак якби противник побачив односторонню ухвалу делегації, то хто знає, чи не був би в пору завернув, а ми заощадили би собі зброю, зробленого в поспіху. Ся самоволя правительства свідчить про абсолютизм. Русини на тій точці дразливі, бо конституція — одинока охорона їх горожанських свобод і національного життя. Відтак обговорює руску обструкцію в галицькій соймі і поведене з Русинами на різних областях адміністрації, а далі про справу поведення учителя Грэйса з рускою дитворою в школі в Жулині. Наслідком знущань того учителя один хлопчик втратив життя, а сестра його втратила око. (Др. Герман: Я описав сей випадок предметово!). Навіть в Росії заняли ся тою подією, а послі думи і гр. Бобринський покористувались нею до російської пропаганди. Такі пригоди з московщиною для галицьких Русинів нічо нового, бо они вповняють половину їх історії, а також тепер ослаблюють їх силу. Була би та боротьба вже давно покінчила ся, якби москвофільства не хоронили такі намієники, як Півніський, Потоцький, Бобжинський, яко palladium польської шляхти і на жаль, також частини демократії. Русини розправляють ся також з гр. Бобринським, але без помочи Поляків.

Жульська справа се приклад системи польщення в Галичині; котра є жерелом всякого лиха. Подія та невідосібнена. Лише діло мстить ся, тож тепер в Росії користують ся ним до агітації проти польської народної школи. Система польщення в Галичині згубна не тільки для Русинів, але і для держави, бо в Галичині тепер усі двері отверті для московської пропаганди. В кождім іншій краю якби відкрито таку систему, кермуючі державники мужі не лишили ся би ані години довше в своїм уряді.

Поведене військової управи супроти домагань рускої народности склонює руских делегацій до голосованя проти військових потреб, бо управа не виконує найважніших домагань народу, які делегації наводять кожного року. Давніше правительства заслонювались, що вину проволочи носять Мадяри. Тепер Мадяри мимо початкового опору згодили ся на підвишене побору жовнярів, з чого слідно, що Мадярам також мякнуть серця, коли їм сказати сердечне слово. Також виконане інших руских домагань не залежить від порозуміння з Мадярами і якби військова управа мала трохи доброї волі, то могла б їх легко виконати. До домагань тих належать передовсім заведенне рускої мови в полках.

Бесідник наводить домаганя Русинів на тім полі і домагає ся, щоби офіцери й підофіцери вчили ся рускої мови.

Також просить, щоби як найбільше дбати про науку для неграмотних в армії, і домагає ся, щоби до участі в науці і вихованню жовнярів втягнути військових капелянів. Обговорює долю тих капелянів, і пільних куратів греко-кат. і греко-орієнтального обряду і протестує проти систематичного легковаженя греко-католицьких сьвят в армії. Як правительство занедбує господарські й культурні потреби руского народу, а військова управа маловажить рускі домаганя, так само і репрезентанти руского народу можуть супроти військових потреб заняти тільки становище відпорне.

Дел. Герман виступив проти виводів дел.

Цеглиньського. В галицькій соймі відбуває ся боротьба найострійшими способами за виборчу реформу. Від 8 днів відбуває ся музикальна обструкція, але вживають також иншої зброї, яка не атакує нерву слуху. Безпосередно перед вибухом обструкції всі рускі клуби умовились з польськими, що буде вибрана комісія для переведеня виборчої реформи з обостороннім порозумінням. Зараз по тім вибухла руска обструкція.

Дел. Цеглиньський: Бо пропозицій не можна було прийняти.

Дел. Герман: Поляки і тепер готові до справедливої угоди, але над тим треба радити в суспокою. Коли піднесено закид, що в галицькій соймі мимо концерту відбуто бюджетову дискусію, то було се в інтересі краю, бо ходило о недопущене до стану ex lex і о поставлене краєвої господарки на здорових основах. Як би в усіх інших краях язикова рівноправність була так переведена, як у Галичині, то не треба би так довго угодних переговорів, як тепер у Празі. Русини процентово мають більше шкіл ніж Поляки. Коли в тих школах, в котрих зрештою все рускі учителі викладають по руски, вчить ся також другої краєвої мови, то з того не можна робити закиди, бо в таким разі не було би також чисто-польських народних шкіл, коли там учать також німецької мови. Де два народи засуджені на спільне пожитє, як у східній Галичині, там діти повинні учати ся обох краєвих мов. В західній Галичині мусять діти учати ся також обох краєвих мов, але Русини проти того звертають ся, заявляючи, що ходить там о образованне польських урядників говорячих по руски. Правда, Русини мають менше гімназій, але ті рускі гімназії, котрі єствуют, засновано саме в часі, коли в галицькій соймі Поляки мали подавляючу більшість. Поляки також приневолені удержувати приватні гімназії, і то в більшій числі ніж Русини. Коли учительські семінарії в східній Галичині утраквістичні, то тільки тому, що польські діти також учать ся по руски.

Коли з нагоди жульської справи п. Цеглиньський говорив про систему польщення, то бесідник з рівним правом міг би говорити про систему русчення, бо випадків, коли рускі учителі знущали ся над польськими дітьми, тяжко було би почислити.

Дел. Цеглиньський: Прому їх тільки навести!

Дел. Герман: Ліста була би багато довша ніж Ваша. Показало ся, що не гр. Бобринський відкрив ту справу, а руский дневник „Діло“, а коли показало ся, що справа сильно переборщена, підхопили Москалі. Коли дел. Цеглиньський каже, що Русини будуть голосувати проти військового бюджету, то легко скидати одвічальність на других, а оповідати, що голосувало ся проти всіх військових тягарів.

Дел. Цеглиньський: Ми маємо тільки обовязки, а ви маєте права.

Дел. Герман: Ми маємо обовязки і одвічальність і тому будемо голосувати за бюджетом.

По промовах дел. Горського і Немеца відрошено засідане.

Заграниця.

Яку дорогу мусить відбути турецька позичка? Невтаємничому не прийшло би і на голову, що турецька позичка мусить іти з Англії аж via Америка, а прецінь оно так є. Відомо вже з часописий, що Франція відмовила Туреччині позички. Щоби не робити Франції конкуренції, дало англійське правительство своїм банкирам знати, що і они мають відмовити позички. Тоді заявив американський банкир Яков Шіф, що він готов уділити позички. До спілки з ним міг уже пристати і англійський Жид банкир Ернест Кассель. До них прилучив ся ще предсідник самопомочи німецьких Жидів др. Павли Натан. Переговори відбувають ся, розуміє ся, в Америці і дійдуть тоді до кінця, коли повисить три банкири виторгуть для Жидів як найбільші уступки. Колиж позичка буде порішена, тоді і англійські гроші придуть до Туреччини, але аж... via Америка.

Новинки

— Календар. В суботу: руско-кат.: Павла еп.; римо-кат.: Єлисавети. — В неділю: руско-кат.: Єронима; римо-кат.: Феликса.

— Ексц. Митрополит гр. Шептицький в Канаді. Канадський „Новий Край“ доносить в числі з 31. жовтня с. р. про гостину Ексц. Митрополита гр. Шептицького ось що: Послідного тижня гостив в нашій провінції ВПр. Митрополит Шептицький. Свою візитацію руских церков в Саскачевані зачав Впреосвящений від Ростерна дня 19. жовтня. На привитанє Митрополита зійшло ся багато народа з ростерського округу. Привітну бесіду на двірці виголосив п. Петро Швидкий в імени ростерських Русинів. Бесідник висказав свою радість, що Ексц. Митрополит загостив на нашу велику і процвітаючу колонію. Канадські Русини, говорив бесідник, радо витають Вас, яко визначного князя гр.-кат. Церкви і всі разом кличуть: Вітай нам і благослови Ва. Владико! Ми гостимо Тебе радо і з одушевленем в наших скромних церквах і нечелурних домах, чим нас благодать Божа в Канаді обдарила. Яко виспо-му начальникови нашої гр.-кат. Церкви, ми вповняємо Вас о нашій християнській непохитности, нашім привязаню до нашого традиційно освяченого гр.-кат. обряду і на сій новій землі. Ми щиро бажаємо, щоби Ваша Ексц. винесли як найкрасші спомини про свою гостину між канадськими Русинами.

Опісля присутні заспівали грімко „Многая літа“, а Митрополит привитавши ся з присутними і подякувавши за щирий привіт, вступив до місцевої німецької католицької церкви, де виголосив довшу промову до зібраних Русинів. Митрополит звивав людей, щоби кріпко держали ся свого обряду, жили по християнськи, старались о просьвіту для себе і своїх дітей і учили їх християнської науки і християнського життя. Відтак Ексц. запросив усіх присутних до гр.-католи. церкви на Альвені, до котрої він того самого дня виїхав автомобілем. По дорозі до сеї церкви на Фіш Крік, привитала Митрополита гурма людей, на переді котрих стояли красно по козацки прибрані молоді фармери під проводом Ю. Андровича з Вонди.

Велике число фармерів зішло ся на другий день до церкви на Альвені, щоби побачити, привітати і послухати Впреосвященого. Дня 20. жовтня Впреосвящений відправив спізану службу Божу. Церков була битком наповнена. Щоби всі могли почути проповіді, Ексц. Митрополит виголосив проповідь на дворі і всі присутні пильно ловили красні слова архієпископа. Християнська мораль, християнське житє, просьвіта, отсе були провідні точки прекрасної проповіді Митрополита. Годить ся також зазначити, що усі промови Преосвященого були виголошені в душі чисто християнськїм. Ніхто не почув від Митрополита ніяких прикрих слів уближеня, ганьби, або очернення зглядом других осіб або віроіповідань. Хто тільки бачив маєстатичну і величаву постать Ексцеленції, его красне, поважне лице, его красні голубі очи, хто провірив его щирість і пізнав на скрізь его християнську душу і скромне поведене, тому ся визначна личність мусіла подобати ся. Тому то усі фармери з Фіш Крік колонії щиро витали Митрополита і коли на другий день він виголосив працальну промову, увесь нарід тиснув ся, щоби попрощати Владіку і висказати бажанє щасливої дальшої подорожи по західній Канаді.

Дня 24. жовтня гостив Ексц. Митрополит Шептицький в Мондейр (Альберта) і посвятив тамошну гр.-кат. церкву при великім здвизі народа, яких 4 тисячі душ. Звідси архієпископ виїхав до Едмонтону, відтак поїде до Кальгари і Брендон.

— В соймі ведуть ся нині переговори межі Поляками а Русинами що до виборчої реформи. Заповіджене на 10. год. засіданє не зачало ся було до пів до 1. год. Здаєсь, що дійде до порозуміння під тою условиною, що сойм ухвалить резолюції поставлені з польської сторони і без полагоджуваня дальших справ буде відрочений.

— 3 Тов-а запомоги убогих церков ім. св. Ап. Петра в Станіславі. Виділ того Тов-а роздав з своїх приходів року 1909. отсим церквам: а) запомоги беззворотні: в Квігичині-Гурці і Квігичині-Кольонії по 400 К, в Бобулинцях, Михальчу, Плесці, Гропані і Петриківцях по 200 К, в Мамаївцях і Боянчику по 100 К; б) запомоги зворотні: в Оуришівцях 1.000 К, в Олешкові і Милівцях по 400 К, а в Голоскові 300 К; — разом 4.100 К.

— Переміщенє війська. З весною 1911 р. наступить в Галичині значне переміщенє війська. Станіславський 58. пп. прийде до Львова. Сюди прийде також один баталіон сего полку, що стоїть залогою в Заліщиках. Оporожнене в Станіславі місце займе 41. пп. з Черновець, куди знов буде перенесений львівський 30. пп. Крім того зі Львова буде перенесений 95. пп. (чортківський) до Відня, а на его місце прийде з Відня 24. пп. (коломицький). Вкінці 14. п. драгонів (беззвусих), котрий має свої 3 ескадрони зі штабом в Станіславі, а другі 3 в Коломії, змі-

Просимо відховити переглату.

нить свої гарнізони із 7. полком драгонів, розкиненим тепер по кількох місцевостях в Чехії.

— **Хто інформує польські часописи про рускі справи?** О. др. Дорожинський, гімназ. катехит у Львові, відповідає в листі до нас, що він ніякої вісті про зїзд гр.-кат. катехитів до ніякої часописи ні писемно ні усно не подавав, о чім могли би посвідчити редакції тих часописей, котрі ту вість подали. Далше заявляє, що довесня польських часописей є неправдиві, „бо ні о. Федусевич не мав на тім зїзді ніякого реферату, ні не проводив нарадам, ні о зміні язика в богослуженю не було ніякої бесіди“. „Сумно, зазначає вкінці о. Дар., що наші справи переходять аж через решето польських часописей, но як я се висше запевнив, не з вини мого пера ні моїх уст.“

Виходить з того, що польські газети вигадали потребу обговорення на зїзді справу перевладу богослужбних книг на укр. руску мову, або котрийсь инший москвофіл побіг з довгим язиком до Słow-a polsk ого і до Przegląd-u, так як се роблять москвичі не від тепер з досами на Українцїв, а потім перепечатають їх з польської преси у своїх орґанах, покликуючись на них, як на певне жерело.

— **П. Семен Лабенский**, кандидат адвокатури у Львові і член виділу „общества Качковського“, заявляє в письмі до нас, що він аві в калуським аві в ніякім иншій суді не мав ніколи карного доходження о спроневерені. Вдоволяючи просьбі п. Лабенського, подаємо се до відома тим, хто интересує ся его особою.

— **Конкуренція межи Жидами.** В Тарнові — оповідає один Жид в „Tag-u“ — сів до ваґону, що їхав до Кракова. За ним вийшов до того самого ваґону начальник стації і став питати, до кого належить кіш з булками і ковбасками, що находив ся в тім ваґоні. Коли на питання начальника стації ніхто не відзивав ся, до кого кіш належить, тоді прикликав він кондуктора і казав ему перенести кіш до пакункового ваґону і віддати владителеви аж за післяплатою. Ледво вийшов начальник стації з ваґону, вийшов до ваґону з противної сторони Жид і зачав кричати до одного з їдучих: „Чекай но чекай! Ти на мене доніс, ми вже порахуємо ся!“ Присутні там люди не могли зрозуміти, що зайшло; але небавом справа вияснила ся. Вольф Клявнер, ваґоновий продавець булок і ковбасок, заскаржив свого конкурента Гершона Енгельгерда перед стаційною управою, що він без дозволу продає в часі їзди річи до Іджена. Наслідок однак був такий, що начальник стації заборонив і одному і другому конкурентови везти зі собою коші з булками і ковбасками, але віддав їх до пакункового ваґону. От до чого то доводить конкуренція!

— **Дрібні вісті.** При будові дому на розі улиці Кохановського і Охоронок у Львові найдено кавалок бронзової армати з часів шведского нападу на Львів в 1704. р. — Краківський суд видає російским властям б. Павліна Мацоха. — Гр. Лев Толстой, що недавно утік з дому, лежить на стації Останово коло Тули смертельно хорий.

Оповідки.

— **Репертуар Руского народного театру** під дирекцією Йосифа Стадника у Львові, сая „Гвязди“ (ул. Францішканська ч. 7). Білети продає ранше книгарня Н. Тов. ім. Шевченка (Рынок 10), а від 6. год. перед представлєнєм каса театральна.

В неділю 20. с. м. о год. 3. по полудни по знижених цінах „Вій“, фантастична оперета в 4 діях. М. Кропивницького.

О 7½ вечером „Ой не ходи Грицю на вечерниці“, народний образ зі співами і танцями в 5 діях, М. Старицького.

В понеділок 21. с. м. останнє представлєнє „Хата за селом“, народний образ зі співами і танцями в 5 діях перероблений з повісти Йосифа Іпатія Крашевського, музика Носковського. — Початок о 7. год. вечером.

— **З Заліччя.** Молодїж учит. семінарії відіграє в понеділок дня 21 с. м. в салі „Сокола“ комедію І. Тобилевича „Суєта“ на дохід місцевої „Рускої бурси“.

— **Подяка** Виділ української бурси в Бродях складає щирі подяку ВП. о. Петрови Минькови, парохови з Шнирова к. Бродів, за дар 100 К на річ бурси як також за все охоту і видатну поміч в натураліях. За Виділ: о. Софрон Глібовицький, голова. С. Кушнір, секретар.

Наука, штука і література.

— **З театру.** Дуже весело було вчера в театрі на виставі Квітчиної оперети „Сватане на Гончарівці“. З признанєм треба піднести, що упра-

ва театру призначила дохід з того представлєня на рускі школи Товариства педагогічного.

Твір Основяненка хоть і старенький — гумором, шірістю, ба навіть технічною будовою переростає неодного із сучасних українських драматургів.

„Сватане на Гончарівці“ виведено дуже добре, а віднести се треба передовсім до режисерії і п. Юрчака, Шевченка, Осиповичевої та Стадникової, як виконавців.

Публики зібрало ся в театрі багато і оплескам не було міри.

Телеграми

в дня 18. листопада.

Білгород. Скупштина розпочала вчера наради над торговельним договором з Австро-Угорщиною.

Відень. Державна рада стала скликана на день 24. с. м.

Інструктор,

уч. VII кл. гімн. глядає сейчас лекції на провінції. — Г. Лисак, Коломия, Новий Світ ч. 1341. (3—5)

Виноград лічнийий,

найкрасної, десерової якости, з великими ягодами, солодкий, щоденно свіжо зриваний 5 клр. Collі К 3-25. Сливки К 2-25. Мед найкрасної якости 5 клр. пушка 7 К.

£. Altneu, Versecz, 4. Ungarn.

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20
в Станіславові, ул. Смольки 1

спровадила нові матері на ризи і хоругви, металеві вироби (часі, ліхтарі і крести) і різьби (кивоти, професіональні вівтарці).

Поручає випробованих різбарів для іконостасів і престолів та малярів для церков. Золочене чаш і напругу риз просить ся висилати просто до Львова.

Платить за вклякдові гроші 6%!

Ол. Барвіньский. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (наоснові жерел). — Ціна 80 сотяків.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30.

Проф. Ратміров, повість „Мордовця“. — 40 с

Оржешко, Великий, новела. — 50 с

Иов, пересіп П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслава“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

П. А. Шіган

Мій новий другик.

Переклав Вол. Держирука.

Вийде протягом місяця жовтня с. р. як відбитка з фейлетонів нашої часописи. Обійме она повад 25 аркушів друку. Ся зваменита повість повинна находити ся в кожній рускій хаті. Передплату в ціні 2 К 50 сот. з пересилкою 3 кор. приймає просягом місяця жовтня наша редакція. Від дня 1. листопада нов. стиля ціна книжки буде вивосити 4 корони.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским ко-ролем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewiczka a історичні висновки д. ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909. мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Історичний розвій імені українсько-русского народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. — Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. Львів 1910 вел. 8° ст. 4. — Ціна 5 с.

I. Шевченко як „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка). Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Рынок 10.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:50	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 B	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 D	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рави рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:01	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:13 B	8:00	9:25 B
Брухович	7:49 K	1:20	4:10 B	3:26 K	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Любівя	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 A
На Личакові з:					
Підгаєць	—	10:38	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 A
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	8:55	8:25	3:15	6:55	11:1
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Тарнова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	8:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	8:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	—	9:10	2:23	— 2:56
Станіславова	—	—	—	2:52	—
Коломиї	—	—	—	—	5:59
Ходорова	—	—	—	—	8:23 B
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:2
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Рави рускої	7:34	—	2:31	7:10	11:35 B
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:55 D	2:35 B	8:38 B	11:35 B
Брухович	7:34	12:25 B	4:24 B	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 K	1:35 H	3:35	6:39 K
Любівя	6:10	9:05	2:15 P	3:40	10:40
З Підзамчє о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 A
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

A = лише в середині і суботи. — B = від 1:6 до 30/9 щоденно; V = в день перед кожною неділею і святими обох обрядів. — Г = в день по кожній неділі і святі обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим.-кат. свята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — K = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31/4. щоденно. — H = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат свята. — P = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат свята.